

РОЗДІЛ І

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

УДК 351: 002.8

Бакуменко В.Д.,
проректор з наукової роботи
Академії муніципального
управління, д.держ.упр.,
професор, Заслужений діяч науки і техніки України,
Почесний доктор НАДУ при Президентові України

СТАТИСТИКА ТА ДИНАМІКА ЗАХИСТІВ ДИСЕРТАЦІЙ У ГАЛУЗІ НАУКИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У 2006-2009 РР.

Анотація. Представлені статистика та динаміка й виявлені тенденції захистів дисертацій у галузі науки державного управління у 2007 - 2009 роках.

Аннотация. Представлены статистика и динамика и выявлены тенденции защиты диссертаций в области науки государственного управления в 2007 - 2009 годах.

Annotation. Presented statistics and dynamics of current trends and protection of the theses in the science of public administration in 2007 - 2009 years.

Постановка проблеми. На сьогодні маємо вже достатньо велику кількість захищених дисертацій у галузі науки державного управління, що перевищує 700 й швидко наближається до 800 найменувань. Постає питання з'ясування динаміки таких досліджень, виявлення тенденцій, притаманних ним, а також необхідності їх координації з метою виключення дублювання тематики та спрямування останньої на актуальні потреби розвитку науки державного управління в Україні.

Мета даного дослідження полягає у формуванні та аналізі статистики та динаміки захистів дисертацій у галузі науки державного управління у 2007-2009 рр. на предмет виявлення тенденцій, притаманних ним.

Аналіз наукового доробку. Серед відомих вітчизняних вчених, що мають сучасні праці за обраною тематикою дослідження, слід зазначити В.М. Князева, Т.В. Мотренка, Ю.П. Сурміна та ін. [1 - 7].

Виклад основного матеріалу. Для отримання вихідних даних використано реєстр дисертацій у галузі науки державного управління, який ведеться в Експертній раді ВАК України з державного управління (далі – Експертна рада) і започаткований В.Д.Бакуменко та О.І.Васильєвою. Станом на 2 лютого 2010 року через Експертну раду пройшло або розглядалося в ній 769 дисертацій, серед яких 102 докторських та 667 кандидатських робіт. В даній статті для аналізу обрано період 2007 – 2009 роки, оскільки в ній продовжено дослідження, започатковане в роботах [3, 6], що охоплювали період з 1997 року до 2006 року, виходячи з визначеної парадигми дисертаційних досліджень у галузі науки державного управління, та період 2007-2008 років на предмет відповідності таких

досліджень вимогам ВАК України.

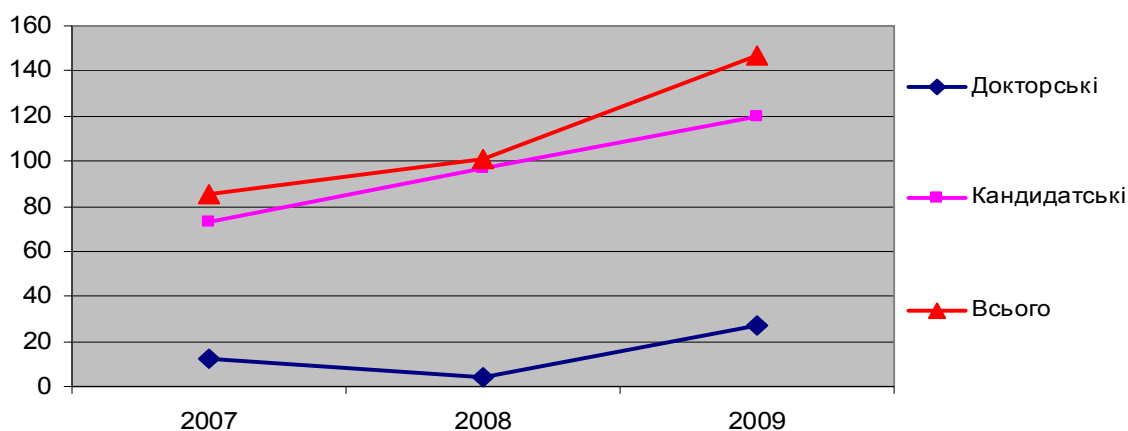
У табл. 1 наведено статистику, а на рис. 1 динаміку захистів дисертаційних робіт у галузі науки державного управління за період 2007 – 2009 рр. Рис.1 дає підстави для висновку, що захисти дисертацій у галузі науки державного управління мають стійку позитивну динаміку у весь цей період в цілому, насамперед за рахунок кандидатських дисертацій. В той же час, у 2008 році відбувався суттєвий спад захистів докторських дисертацій (з 12 до 4), але вже у 2009 році цей спад не тільки припинився, а й відбулося значне зростання кількості захищених дисертацій (з 4 до 27). На нашу думку, в першу чергу, це пов'язано з формуванням значної кількості кандидатів наук з державного управління у 1997-2004 роках, їх зацікавленістю у подальшому професійному зростанні, а також із збільшенням кількості спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій у галузі науки державного управління, покращанням організації їх роботи, доступністю фахових наукових видань.

Таблиця 1.

Статистика захистів дисертаційних робіт у галузі науки державного управління за 2007-2009 роки

Вид дисертацій	2007	2008	2009
Докторські	12	4	27
Кандидатські	73	97	120
Всього	85	101	147

Рис. 1. Динаміка захистів дисертацій у галузі науки державного управління (2007-2009 рр.)

У табл. 2 та на рис. 2 відповідно наведено статистику та динаміку захистів

дисертаційних робіт за спеціальностями (основними напрямками) галузі науки державного управління за період 2007 – 2009 рр. На рис. 3 для порівняння наведено відповідну динаміку захистів докторських дисертацій за спеціальностями галузі науки державного управління. Спостерігається значне зростання захистів докторських і кандидатських дисертацій за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. Продовжується повільне зростання захистів за спеціальністю 25.00.01 – теорія та історія державного управління (з 16-17 на рік до 21). У 2009 році помітно зросла кількість захищених дисертацій за спеціальністю 25.00.04 – місцеве самоврядування (від середніх 6-7 на рік до 17). Немає зростання кількості захищених дисертацій за спеціальністю 25.00.03 – державна служба (у середньому 6 на рік).

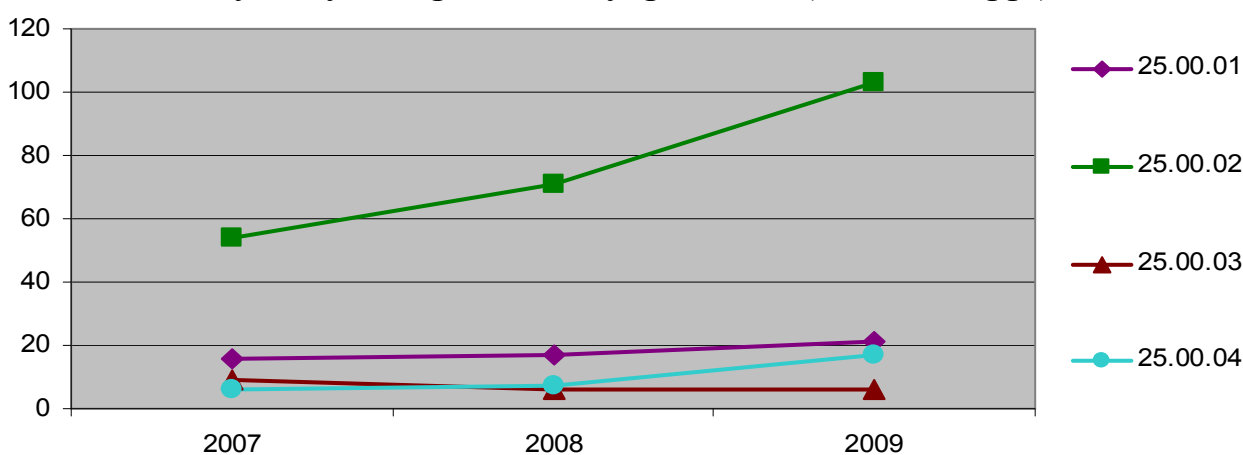
Таблиця 2.

Статистика захистів дисертаційних робіт за спеціальностями галузі науки державного управління

Спеціальності галузі науки державного управління	2007	2008	2009
25.00.01	16/3	17/-	21/3
25.00.02	54/5	71/1	103/22
25.00.03	9/3	6/3	6/1
25.00.04	6/1	7/-	17/1

Примітка: через / показано кількість докторських дисертацій

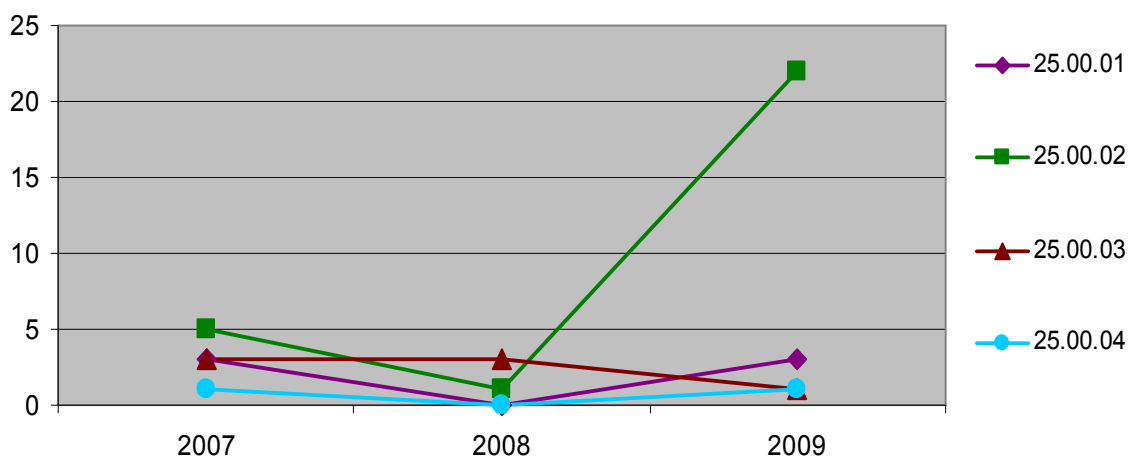
Рис. 2. Динаміка захистів дисертацій за спеціальностями галузі науки державного управління (2007-2009 рр.)

Серед захистів докторських робіт безумовним лідером є спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління (у 2009 році це 81% від усіх захистів).

У табл. 3 та на рис. 4, 5 наведені статистика та динаміка (загальна та докторських дисертацій) захистів дисертаційних робіт за проблемними сферами державного управління. Найбільше дисертацій захищено з наукових проблем та завдань державного управління, що пов'язані з економікою. Кількість їх швидко та невпинно зростає й набагато перевищує інші. Також мають позитивну стійку динаміку зростання захисти з наукових проблем та завдань державного управління, що пов'язані з державотворчою діяльністю, з соціальною та гуманітарною сферами. Специфікою захистів докторських дисертацій за проблемними сферами державного управління є те, що на друге місце після економічної вийшла соціальна проблематика. Це відображає реальні запити суспільства на наукові розробки.

Рис. 3. Динаміка захистів докторських дисертацій за спеціальностями галузі науки державного управління (2007-2009 рр.)

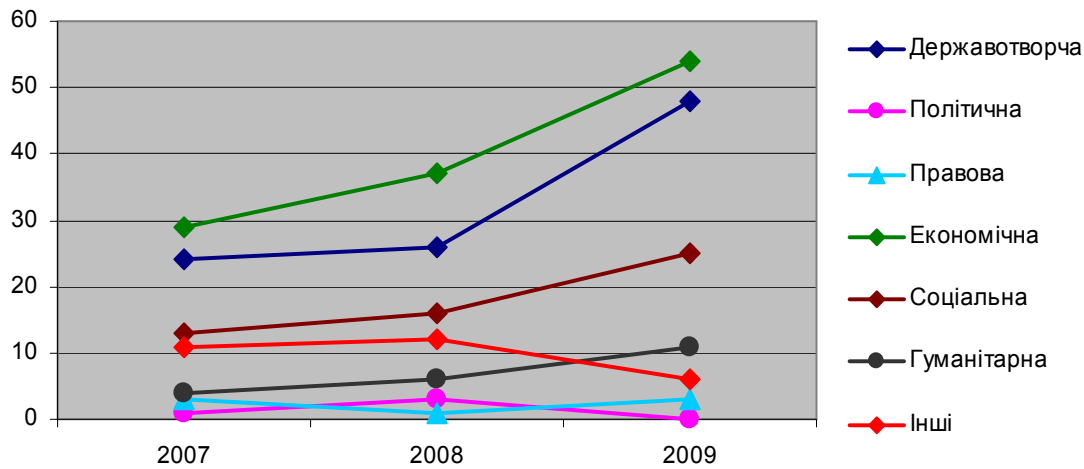
Таблиця 3.

Статистика захистів дисертаційних робіт за проблемними сферами державного управління

Проблемні сфери	2007	2008	2009
Державотворча	24/8	26/3	48/6
Політична	1/-	3/-	-/-
Правова	3/-	1/-	3/-
Економічна	29/2	37/-	54/11
Соціальна	13/1	16/1	25/7
Гуманітарна	4/-	6/-	11/2
Інші	11/1	12/-	6/1

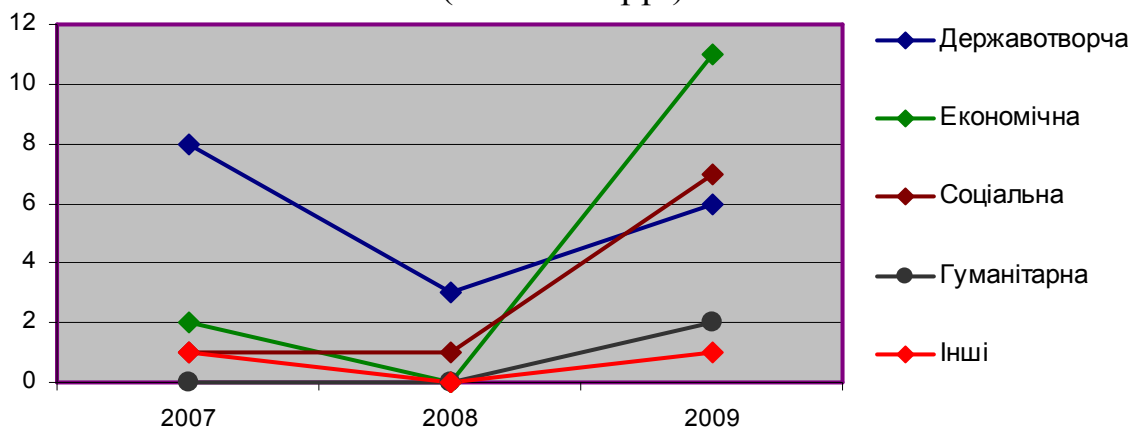
Примітка: через / показано кількість докторських дисертацій

Рис. 4. Динаміка захистів дисертацій за проблемними сферами державного управління (2007-2009 рр.)

Зазначимо, що до проблем державотворення були віднесені дисертаційні дослідження, спрямовані на розбудову влади, громадянського суспільства, державної служби, формування політико-управлінської та державно-управлінської еліти, управління процесами забезпечення національної безпеки та євроінтеграційними процесами, удосконалення й розвиток взаємодії влади всіх гілок і всіх рівнів, влади і суб'єктів громадянського суспільства (ЗМІ, політичні партії, профспілки, громадські рухи тощо) [3]. Серед дисертацій, віднесених до інших проблемних сфер, зокрема, такі, що спрямовані на вирішення наукових проблем і завдань в інформаційній, екологічній, етнічній та інших сферах суспільної життєдіяльності.

Рис. 5. Динаміка захистів докторських дисертацій за проблемними сферами державного управління (2007-2009 рр.)

У табл. 4 та на рис. 6, 7 наведені статистика та динаміка (загальна та докторських дисертацій) захистів дисертаційних робіт за науковими

підходами (філософський, теоретико-методологічний, науково-прикладний). З 2008 року відбулося суттєве зростання захистів дисертацій, що мають науково-прикладний характер. Враховуючи рис. 3 можна відмітити, що відбувається переорієнтація найбільш ґрунтовних наукових досліджень на вирішення науково-прикладних проблем і завдань, тобто наближення науки державного управління до потреб практики.

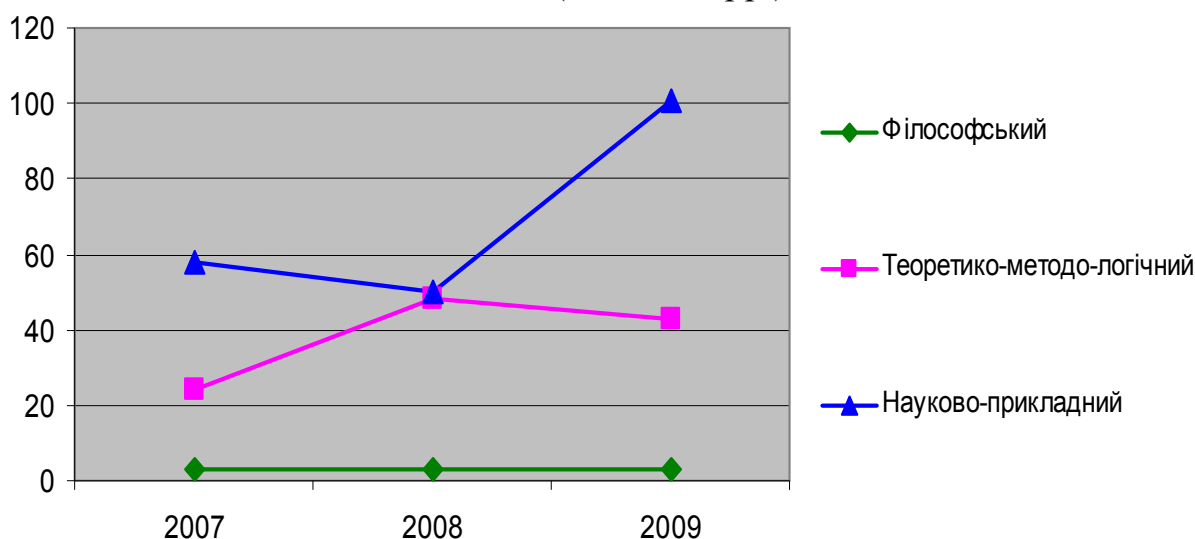
Таблиця 4.

Статистика захистів дисертаційних робіт за науковими підходами

Наукові підходи	2007	2008	2009
Філософський	3/1	3/-	3/1
Теоретико-методологічний	24/5	48/4	43/7
Науково-прикладний	58/6	50/-	101/19

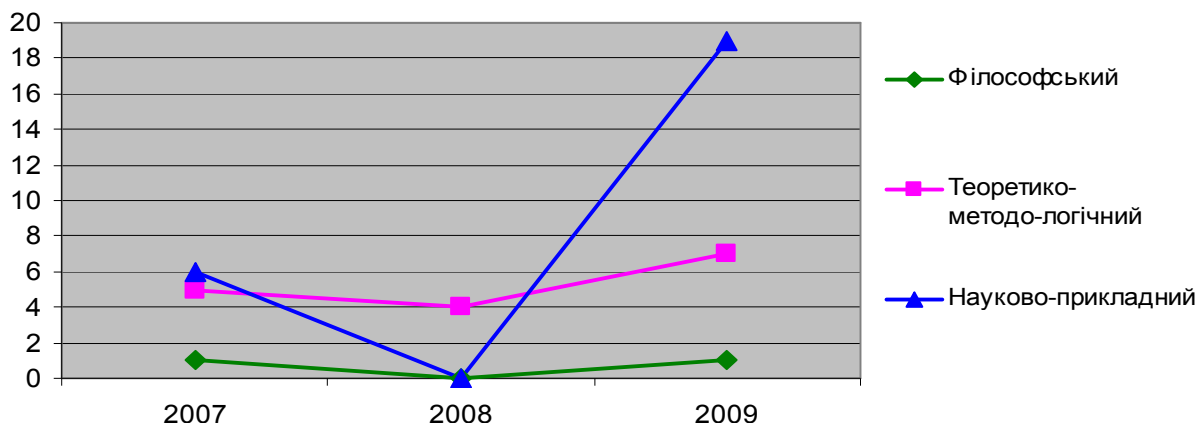
Примітка: через / показано кількість докторських дисертацій

Рис. 6. Динаміка захистів дисертацій відповідно до наукових підходів (2007-2009 рр.)

На цьому фоні маємо з 2008 року тенденцію до зменшення захистів кандидатських дисертацій, присвячених теоретико-методологічним дослідженням. Маємо надзвичайно низький рівень розвитку загально-методологічної, філософської бази галузі науки державного управління. Насторожує зменшення уваги фундаментальним та теоретико-методологічним дослідженням, що може призвести до нівелювання ролі цієї галузі науки та перетворення її на чисто прикладну.

Рис. 7. Динаміка докторських дисертацій відповідно до наукових підходів (2007-2009 рр.)

У табл. 5 та на рис. 8, 9 наведені статистика та динаміка (загальна та докторських дисертацій) захистів дисертаційних робіт за критеріями масштабності (міжнародний, державний, регіональний, галузевий, місцевий, організаційний).

Таблиця 5.

Статистика захистів дисертаційних робіт за критеріями масштабності

Критерій масштабності	2007	2008	2009
Міжнародний	4/-	6/-	10/3
Державний	26/6	22/2	44/9
Регіональний	11/-	23/-	24/6
Галузевий	22/4	20/-	31/8
Місцевий (територіальний)	8/1	15/-	25/1
Організаційний	14/1	15/2	13/-

Примітка: через / показано кількість докторських дисертацій

Рис. 8. Динаміка дисертацій за критеріями масштабності (2007-2009 рр.)

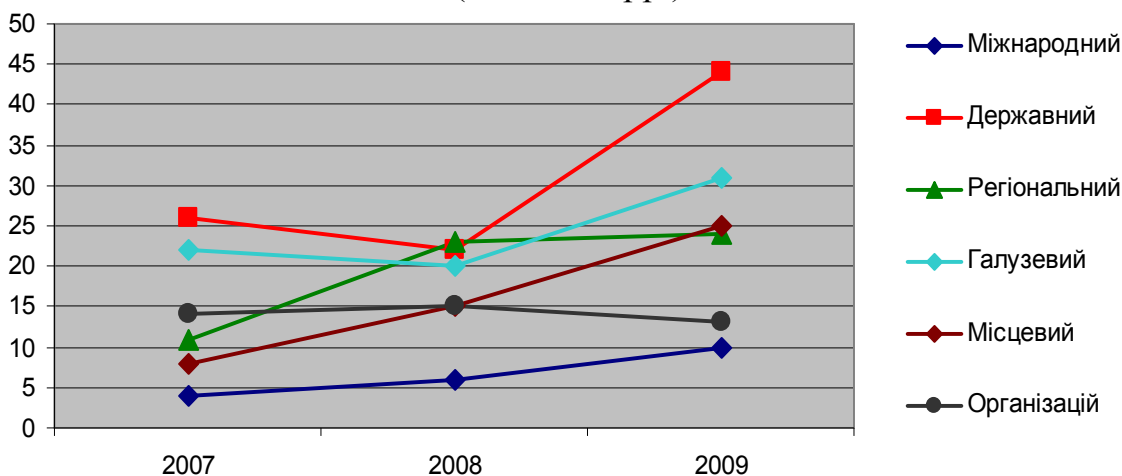
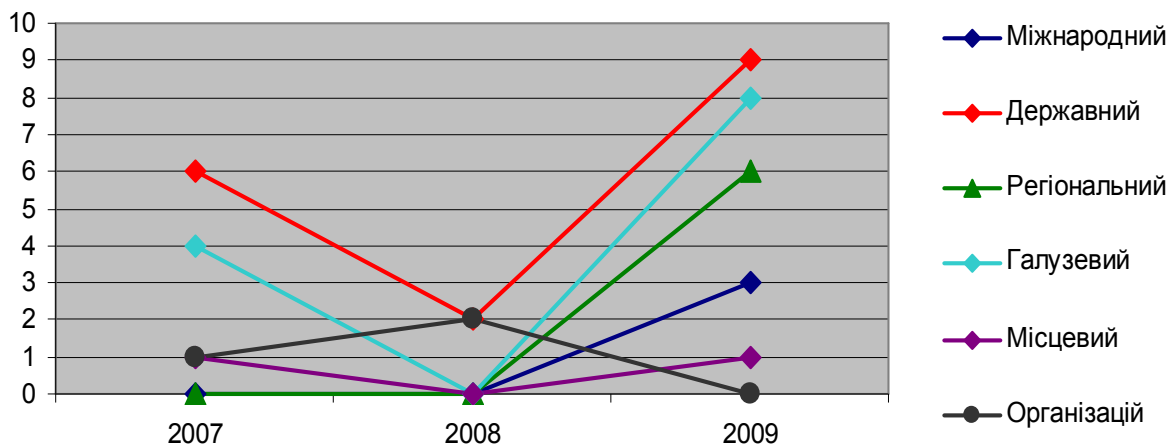

Рис. 9. Динаміка докторських дисертацій у галузі науки державного управління за критеріями масштабності (2007-2009 рр.)

У 2008 році спостерігалось різке зростання кількості захищених дисертацій за проблематикою регіонального рівня та зменшення захистів дисертацій за галузевою проблематикою. У 2009 році намітилося помітне зростання захистів дисертацій за проблематикою, насамперед, державного рівня (з 22 до 44 дисертацій), а також галузевого (з 20 до 31 дисертації), місцевого (з 15 до 25 дисертацій) і міжнародного рівнів (з 6 до 10 дисертацій). Звертає на себе увагу зменшення захистів дисертацій за проблематикою рівня організацій. Для докторських дисертацій спостерігалася тенденція схожа до кандидатських, але вона більше стосувалася дисертацій за проблематикою державного (з 2 до 9 робіт), галузевого (з 0 до 8 робіт), регіонального рівнів (з 0 до 6 робіт) і майже не поширилася на дисертації за проблематикою місцевого рівня.

Висновки. Проведений аналіз свідчить, що у 2009 році спостерігалися переважно позитивні тенденції, що проявилися у суттєвому зростанні захистів дисертаційних досліджень у галузі науки державного управління. Лідерами у цьому процесі є: спеціальність 25.00.02 – механізми державного управління; економічна, державотворча та соціальна проблемні сфери державного управління; дисертаційні роботи, що мають науково-прикладний характер і підготовлені за проблематикою державного, галузевого, регіонального та місцевого (територіального) рівнів. Спостерігається зменшення уваги фундаментальним та теоретико-методологічним дослідженням, що у перспективі може призвести до нівелювання фундаментальної ролі цієї галузі науки та перетворення її на чисто прикладну.

Використані джерела інформації:

1. Князев В.М. Від становлення до розвитку (про наукову діяльність Академії на сучасному етапі) / Князев В.М., Бакуменко В.Д. // Вісник УАДУ. - 1998. - № 2. – С. 10 – 15.
2. Князев В.М. Наукова діяльність Української Академії державного управління при Президентів України / Князев В.М., Бакуменко В.Д. // Командор. - 2000. - № 1. – С. 3 - 7.
3. Мотренко Т.В. Концептуальний аналіз дисертаційних досліджень з державного управління (до 10-річчя галузі науки державного управління в Україні) / Мотренко Т.В., Бакуменко В.Д., Васильєва О.І. // Вісник державної служби. - 2007. - № 4. – С. 6 – 15.
4. Бакуменко В.Д. Інституалізація та тенденції захистів дисертацій у галузі науки "Державне управління" / Бакуменко В.Д. // Теорія та практика державного управління: Зб. Наук. праць. – Вип. 2 (21). – Х.: ХарПІДУ НАДУ «Магістр», 2008. - С. 3-10.
5. Бакуменко В.Д. Динаміка дисертаційних досліджень механізмів державного управління за видами суспільної діяльності (2003-2007 рр.) / Бакуменко В.Д., Башкатов В.М. // Науковий вісник АМУ. Серія: Управління. – К.: ВПЦ АМУ, 2008.- вип. 2 (4) – С. 7-19.
6. Мотренко Т.В. Тенденції дисертаційних досліджень з державного управління в контексті дотримання вимог ВАК України / Мотренко Т.В., Бакуменко В.Д., Васильєва О.І. // Вісник державної служби. - 2009. - № 3. – С. 62 – 65.
7. Сурмін Ю. Докторська дисертація з державного управління: методологічні проблеми / Сурмін Ю., Шпильовий І. // Вісник НАДУ. – 2009. - № 3.

Рецензент: Корецький М.Х., д. держ. упр., професор.

УДК:35

Бойко-Бойчук О. В.,
кандидат технічних наук,
докторант Національної
Академії державного управління
при Президентів України
кафедра регіонального розвитку,
місцевого самоврядування
та управління містом

МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МІСТА: СУБ'ЄКТ-ПРОСТОРОВА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ

Стаття присвячена формуванню нової модельної інтерпретації державного управління розвитком міста, а саме: взаємовідносини держави та міста розглядаються як суб'єкт-об'єктна диспозиція відповідних суб'єкт-просторів держави та міста.

Ключові слова: держава, місто, управління, суб'єкт-простір.

Статья посвящена формированию новой модельной интерпретации государственного управления развитием города, а именно: отношения государства и города рассматриваются как субъект-объектная диспозиция соответствующих пространств государства и города.